

Varsinais-Suomen liitto
Egentliga Finlands förbund
Regional Council of Southwest Finland

VARSINAIS-SUOMEN MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMISSUUNNITELMA 2014

Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma 2014

Varsinais-Suomen liitto
PL 273 (Ratapihankatu 36), 20101 Turku
p. +358(0)2 2100 900
www.varsinais-suomi.fi

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	4
2. MAAKUNNAN KEHITYSNÄKYMÄT	5
3. MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMINEN 2014	7
3.1 Toteuttaminen toimintalinjoittain	7
3.1.1 Monipuolinen osaaminen ja kilpailukykyiset elinkeinot	7
3.1.2 Eheä yhdyskuntarakenne ja vetovoimainen toimintaympäristö	8
3.1.3 Kattavat hyvinvointipalvelut ja turvallinen elämä	10
3.2 Toteuttamissuunnitelman vaikutusten arviointi	10
4. LAAJA-ALAISESTI TOTEUTETTAVAT YHTEISHANKKEET	11
4.1 Valtatie 8 Turku-Pori yhteysvälihanke	11
4.2 Perusväylänpidon määrärahat	13
4.3 Lounais-Suomen rannikkoalueen kansallispuistojen kehittäminen ja resursointi sekä vesien- ja merensuojelun edistäminen	14

JOHDANTO

Varsinais-Suomen maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma 2014 on laadittu laajalla maakunnallisella yhteistyöllä. Toteuttamissuunnitelma on käsitelty sekä maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristössä että maakunnan yhteistyöryhmässä. Uusi maakuntastrategia on tarkoitettu hyväksyä kesäkuun 2014 maakuntavaltuustossa. Varsinais-Suomen maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma 2014 on laadittu voimassaolevan maakuntaohjelman 2011-2014 toimintalinjojen mukaisesti.

Asiakirja on hyväksytty maakuntahallituksessa 28.10.2013. Varsinais-Suomen ja Satakunnan yhteiset hanke-esitykset on hyväksytty maakuntahallitusten yhteneväisillä päätöksillä.

Maakunnan yhteistyöryhmä 30. syyskuuta 2013

VARSINAIS-SUOMEN ELY -KESKUS

Risto Timonen
ylivohtaja

LOUNAIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Kari Häkämies
ylivohtaja

Maakuntahallitus 28. lokakuuta 2013

Petteri Orpo
maakuntahallituksen puheenjohtaja

Juho Savo
maakuntajohtaja

2. MAAKUNNAN KEHITYSNÄKYMÄT

Viidestä seutukunnasta koostuvaan ja lähes puolen miljoonan asukkaan kasvavaan Varsinais-Suomeen mahtuu sekä menestyviä että heikommin pärjääviä alueita. Kukin alue on vuorollaan joutunut käymään läpi eriasteista rakennemuutosta. EU-jäsenyyden alkuvuosina Vakka-Suomi ja Loimaan seutu jäivät kehityksessä jälkeen muista seuduista, samalla kun Salon seudusta tuli elektroniikkateollisuuden menestyksen johdosta Varsinais-Suomen ja samalla yksi koko Suomen voimakkaimmista vetureista. Vuonna 2008 alkaneen vientilaman seurauksena maakunnan asema muihin maakuntiin heikentyi ja seutujen roolit muuttuivat täysin vastakkaiseksi. Vakka-Suomen talousnäköymät ovat tällä hetkellä maan parhaimmasta päästä, kun taas Salon seudun tulevaisuuden näköymät ovat maan heikoimmasta.

Varsinais-Suomen työttömyysaste ylitti koko maan tason syksyllä 2010 ensi kertaa yli 30 vuoteen. Vuoden 2010 jälkeen maakunnan kokonaistyöttömyys laski lyhyen aikaa, mutta kesästä 2012 lähtien työttömyys on jatkanut nousuaan. Viimeisen viiden vuoden aikana maakunnasta on kadonnut yhteensä noin 15 000 työpaikkaa, joista suurin osa teollisuuden alalta. Teollisuuden työpaikkojen menetyksen seurauksena työttömyys näkyy erityisesti ikääntyneiden työttömien määrän kasvuna. Tällä hetkellä jopa joka viides työtön on yli 50-vuotias. Työpaikkojen väheneminen kuitenkin jatkuu edelleen, sillä pitkittynyt lama alkaa vähitellen näkyä myös palvelusektorilla sekä julkisella sektorilla. Naisten ja miesten työttömyys nousee nyt yhtä jyrkästi. Myös nuorten työttömyys on jatkanut kasvuaan.

Taloudenkehityksellä on ollut vaikutusta myös väestönkehitykseen. Salon väkiluku vähenee voimakkaasti. Merkittävä osa väestöstä muuttaa toistaiseksi kuitenkin Turun seudulle eikä maakunnasta pois. Turun seudulla taas Turku kasvaa lähes yhtä voimakkaasti kuin 90-luvun puolivälissä ja muutot ympäristökuntiin ovat vähentyneet. Kokonaisuutena maakunta kasvaa kuin aiempinakin vuosina ja maahanmuuton rooli kasvussa korostuu vuosi vuodelta yhä voimakkaammin.

Varsinais-Suomen kehitysnäkymiä on analysoitu varsin tarkasti syyskuussa 2013 julkaistussa TEM:n aluetalousselvityksessä, jonka tieto on kerätty suoraan maakunnista. Sen mukaan koko maakunnan työttömyys jatkaa nousuaan ja suhdanne-näköymät säilyvät heikkoina vuoden 2014 aikana.

Kehitysnäköymät ovat parhaimmat Vakka-Suomessa, jonne on syntymässä lyhyellä aikavälillä joitakin satoja uusia teollisia ja välillisesti huomattava määrä palvelualojen työpaikkoja. Soijatehtaan ensimmäisen vaiheen käynnistyminen syyskuussa luo Uudenkaupungin alueelle 70 uutta työpaikkaa. HUB Logistics logistiikkakeskuksen käynnistyminen synnyttää 120 - 130 uutta työpaikkaa ja autotehtaan tuotannon lisäys tarjoaa syksyn aikana työtä vielä nyt lomautetuille ja myöhemmin ensi vuoden aikana uusia työpaikkoja kysynnästä riippuen sadoille työntekijöille. Sataman ja tehdasalueiden investoinnit sekä muut positiivisessa vireessä olevat alat (mm. panimo- ja metalliteollisuus) pitävät kasvuvuodotuksia yllä. Välillisesti hyvät uutiset tulevat vaikuttamaan jatkossa myös vuokra-asuntojen lisärakentamistarpeeseen. Toisaalta Uudenkaupungin kaupunki käy yt-neuvotteluja ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin yt-neuvottelujen vaikutukset aluesairaalaan askarruttavat alueella.

Loimaankin seudulla yrityskehityksessä on edelleen positiivinen vire, erityisesti alueen metalliyrityksissä ja kaupan alalla. Erikoiskoneita ja laitteita valmistavissa yrityksissä näyttää olevan poikkeuksellisen hyvän suhdannekestävyys, ne ovat jopa lisänneet henkilöstöä nykyisessä vaikeassa tilanteessa. Myös alueen sahateollisuudessa ja pienissä yrityksissä yleisemmin tilanne on säilynyt hyvänä. Yrityskehityksen hyvästä vireestä huolimatta kuntasektorin tilanne on vaikeutumassa; kunnat irtisanovat henkilöstöä. Yritysten toimeliaisuuden asteella ja kuntatalouden tilanteella ei näytä olevan suoraa yhteyttä tällä hetkellä. Suora yhteys yritystoiminnan ja kuntatalouden välillä on sen sijaan Auran kunnassa, jonka talous on vaikeassa tilanteessa osin Leafin lopetettua tuotantonsa (130 työpaikkaa) ja meriteollisuuden alihankintakäynnin vähetessä.

Turun seutua leimaa suurten teollisuusyritysten rakennemuutos, joka osittain vieläkin jatkuu. Meriteollisuuden ongelmat ovat osittain seurausta ylikapasiteetista ja muuten teknologiateollisuuden maailmanlaajuisesta rakennemuutoksesta. Tehtaan kapasiteetti on vain puoleksi käytössä ja uusia yt-neuvotteluja on käynnistetty kaivosteollisuuden laitevalmistukseen liittyen. Alle 10 henkeä koskevat yt-neuvottelut ovat selvästi lisääntyneet tämän vuoden aikana. Teknologiateollisuuden alihankintaverkosto on liiaksi riippuvainen teollisuuden tilauskannasta, joka on laskenut jo kahden vuoden ajan. Toisaalta Turun seudun muu teollisuus on vakaammalla pohjalla ja näköymät ovat positiiviset, erityisesti lääkkeiden ja elintarvikkeiden valmistuksessa. Seudun pk-sektorissa on myös paljon positiivista virettä, mikä ei nouse otsikoihin. Kaupan ala ja palvelut ovat tähän asti menestyneet alueella keskimääräistä paremmin, mutta epävarmuuden jatkuessa nämäkin alat alkavat laajemmin supistaa henkilöstöään. Rakennusallalla lähinnä vapaarahoitteinen asuntotuotanto jatkaa hyvällä tasolla muun rakentamisen notkahtaessa selvästi.

Turunmaalla Paraisilla on odottava varovainen tunnelma. Yt-neuvotteluja ei käydä, mutta myös investoinnit ovat vähäisiä ja asuntokauppa on hiljaista. Tilanne voi kääntyä edelleen huonompaan suuntaan. Matkailun osalta kesä on ollut vilkas, mutta matkailijat käyttävät aiempaa vähemmän rahaa lomillaan. Työttömyys on pysynyt matalana. Kemiönsaarella pieneteollisuus pärjää normaalisti, mutta FNsteeliltä työttömäksi jääneistä vain 1/3 on saanut töitä muualta, lähinnä Turusta. Kaupan ala ja rakentaminen ovat hiljentyneet, yleisesti ostohalukkuus on vähentynyt.

Salon seudulla työttömyys on kasvanut joka ryhmässä. Yt-neuvotteluja käydään Nokialta ulkoistettuihin tehtäviin liittyen. Nokialta irtisanotun henkilöstön ja toimitilojen kysyntä on jäänyt odotettua vaimeammaksi, momentum on tavallaan mennyt ohi. Kaupan alalla ja palveluissa sekä erikoisliikkeissä ostovoiman väheneminen näkyy. Salon seudun alihankintasuuntautuneen metallisektorin näkymät ovat epäyttenäiset, osalla menee hyvin ja osalla näkymät ovat heikot. Rakenusosalalla ja kiinteistöpuolella on hiljaista, vapaata toimitilaa on paljon tarjolla. Yrityksen perustamisessa on sama vauhti kuin viime vuonna. TCL- ja HCL- sopimusvalmistajien irtisanomiset ovat tulossa. Alueella on vain pieniä valonpilkahduksia, esim. Finnfoamin eristetehaalla menee hyvin. ICT:n tilanne näkyy vahvasti eri puolilla Saloa eri sektoreilla. Investointituet pieniin yrityksiin vetävät samaa tahtia kuin ennenkin. Kuntataloudessa on suuria ongelmia ja henkilöstön irtisanomiset ovat todennäköisiä.

3. MAAKUNTAOHJELMAN TOTEUTTAMINEN 2014

3.1 Toteuttaminen toimintalinjoittain

3.1.1 Monipuolinen osaaminen ja kilpailukykyiset elinkeinot

Vuoden 2014 alussa käynnistyvän INKA (Innovatiiviset kaupungit) -ohjelman tavoitteena on vahvistaa kansainvälisesti vetovoimaisten innovaatiokeskittymien syntymistä Suomeen. Työ- ja elinkeinoministeriö hyväksyi kesäkuussa 2013 ohjelmaan viisi temaattista painopistealuetta ja nimesi niiden toteutuksesta vastaavat keskittymät: Tulevaisuuden terveys (Oulu), Biotalous (Joensuu), Kestävät energiaratkaisut (Vaasa), Älykäs kaupunki ja uudistuva teollisuus (Tampere) ja Kyber-turvallisuus (Jyväskylä). Turun kaupunkiseudun INKA-esitys valmisteltiin laajalla yhteistyöllä, mutta valitettavasti minkään painopisteen kansallista vetovastuuta ei annettu Turulle. Lokakuun alussa Turun kaupunkiseutu valittiin kumppaniksi Oulun vetämään Tulevaisuuden terveys sekä Tampereen vetämään Älykäs kaupunki ja uudistuva teollisuus –teemaan.

Samanaikaisesti INKA –valmistelun kanssa on viety eteenpäin myös Turun kaupunkiseudun kasvusopimusesitystä. Kasvusopimuksessa kaupunkiseudun kunnat, valtio, yliopistot, ammattikorkeakoulut ja elinkeinokehitysyritykset sopivat alueen pitkäjänteisistä kehittämistoimista. Kasvusopimusesityksestä käydään neuvotteluja alueen ja työ- ja elinkeinoministeriön välillä syyskuun aikana. Turun kaupunkiseudun kasvusopimus sisältää kolme strategista painopistettä sekä niitä toteuttavat toimenpiteet. Strategiset painopisteet ovat Rohkeasti uudistuva Turun kaupunkiseutu Pohjoisen kasvukäytävällä, Yliopisto- ja opiskelukaupunki Turku – osaamisen ja luovuuden vahva liitto sekä Elinvoimaa kilpailukyvyllä ja hyvinvoinnilla – uuden kasvun lähteet. Lokakuun alussa hallinnon ja aluekehityksen ministeriryhmä (HALKE) päätti, että valtio tekee kasvusopimukset 12 suurimman kaupunkiseudun kanssa.

Kesäkuussa 2013 hyväksyttiin Varsinais-Suomen telakkatyöryhmässä ja maakuntahallituksessa meri- ja metalliteollisuuden alueellinen kilpailukykyohjelma Turku Seas 2020, joka täydentää samanaikaisesti julkaistun valtakunnallisen Meriteollisuus 2020 –kilpailukykytyöryhmän mietintöä. Alueellisen kilpailukykyohjelman tavoitteena on varmistaa Suomen meriteollisuuden kilpailukyky, kannattavuuden ja tuottavuuden kehittyminen, vahvistaa kansainvälistyvää liiketoimintaa, varmistaa huippuosaaminen, koulutus ja tutkimus sekä turvata toimiva rahoitus. Ohjelman toteutus käynnistetään syksyllä 2013.

Osa Varsinais-Suomesta jatkaa painimista äkillisen rakennemuutoksen kourissa. Valtioneuvosto on nimennyt Salon seutukunnan äkillisen rakennemuutoksen alueeksi vuoden 2013 loppuun saakka sekä Kemiönsaaren kunnan vuoden 2015 loppuun asti. Rakennemuutoksen hoitamiseksi on toteutettu paljon toimenpiteitä ja niille on saatu rahoitusta mm. EU:n globalisaatorahastosta, mutta siitä huolimatta on haasteita uusien kasvualojen saamisessa. Salon seutukunnan pitää olla valtion rakennemuutosrahoituksen piirissä myös vuoden 2013 lopun jälkeen.

Vuosi 2014 on taas ohjelmaperusteissa aluekehittämisessä yksi taitekohta. Uusi maakuntastrategia hyväksytään vuoden puolivälissä ja EU:n ohjelmakausi 2014 – 2020 alkaa. Uusien EU –ohjelmien käynnistäminen mahdollisimman pian on ensiarvoisen tärkeää, jotta vältetään katkos projektirahoituksessa kehittämistoiminnassa. Maakuntastrategian valmistelussa tavoitteena on muutamien selkeiden kärkien valitseminen. Niiden eteenpäinvienti aloitetaan välittömästi ohjelman hyväksymisen jälkeen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla päivitetään parhaillaan kansallisen tutkimusinfrastruktuurien tiekartaksi kutsuttua kehittämissuunnitelmaa. Suunnitelma tehdään seuraavien 10 - 15 vuoden aikana tarvittavista uusista tai rakentamiskäytävissä olevista kansallisista tutkimusinfrastruktuureista, tai olemassa olevien tutkimusinfrastruktuurien merkittävästä uudistamisesta. Tiekarttaan sisällytetään myös uusiin kansainvälisiin hankkeisiin osallistuminen sekä kansainvälistä yhteistyötä sisältävien hankkeiden merkittävät uudistamiset tai laajentamiset. Tutkimusinfrastruktuurit ovat tutkimusvälineitä, -laitteistoja, -aineistoja ja -palveluja, joita tarvitaan tutkimuksen tekemiseen. Varsinais-Suomen osalta Turun Biokuvantaminen on koordinoimassa kansallisia ja yhteiseurooppalaisia kuvantamishankkeita. Se on täten avainasemassa tiekarttahankeessa osana kansallista kuvantamisverkostoa (FIBI) ja Euro-Bioimaging -infrastruktuurihanketta. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus on välttämätön edellytys menestymiselle kansainvälisissä verkostoissa ja erityisesti etenemiselle menestyksekkäästi eurooppalaisessa Euro-Bioimaging -infrastruktuurihankkeessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusmallin uudistuttua korkeakoulujen rahoituksessa on mukana suurehko strategisen rahoituksen osio, joka neuvotellaan yliopistokohtaisesti tulosneuvotteluissa. Turun yliopiston ja Åbo Akademin rahoitus

tus monialaisina kansainvälisesti kilpailukykyisinä tutkimusyliopistoina tulee turvata ja varmistaa strategisen rahoituksen volyymit. Åbo Akademin erityisrooli riittävän laajapohjaisen ruotsinkielisen yliopisto-opetuksen tarjoajana edellyttää erityistä strategista rahoitusta. Rahoituksen riittävyys tulee turvata varmistamalla täysimääräinen yliopistoindeksi sekä siirtymällä aitoon kilpailutukseen poistamalla uuden rahoitusmallin ohi jaettavat erillisrahat (esim. Aalto-yliopisto).

Uusi ammattikorkeakoululaki astuu voimaan 2014. Turun ammattikorkeakoulun toimintaa vetää Turun ammattikorkeakoulu Oy. Vuonna 2014 ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli muuttuu lakiluonnoksen perusteella kokonaan tulosperspektiiviseksi.

Varsinais-Suomessa on erityisesti elintarvikejalostuksessa paljon hyödynnettävää kasvupotentiaalia. Maakunta on todella merkittävä ja monipuolinen alkutuotannon alue, joka luo vahvan pohjan koko ruokaketjun vahvistamiseen aina kuluttajan lautaselle saakka. Elintarvikeala tulee yhä enenevässä määrin tekemään yhteistyötä mm. logistiikka- ja IT-alan kanssa, mikä mahdollistaa rohkeiden, innovatiivisten kokeilujen tekemisen hyödyntäen koko Varsinais-Suomen elinkeinotoiminnan vahvuuksia.

Uutta virtaa saanutta maakunnallista ennakointitoimintaa vahvistetaan edelleen. Laaja-alaisella yhteistyöllä ennakoidaan mm. alueella tapahtuvia elinkeinorakenteen ja koulutustarpeen muutoksia ja vastataan haasteisiin käytettävissä olevin keinoin (mm. rahoitusinstrumentit, lausunnot, sidosryhmäyhteistyö). Ennakoinnin tukena käytetään maakunnan aluetietoportaaliin rakennettua sähköistä ennakointityökalua.

Vuoden 2013 aikana ovat valmistuneet uudet maakunnan koulutusstrategia sekä yrittäjyyskasvatusstrategia. Koulutusstrategiassa on nähty strategisesti tärkeimpinä kehittämisen kohteina ennakointi, hanketoiminta sekä työelämä- ja yritys-yhteistyö. Yrittäjyyskasvatusstrategia tukee ja täsmentää koulutusstrategian toteuttamista.

3.1.2 Eheä yhdyskuntarakenne ja vetovoimainen toimintaympäristö

Ympäristöministeriö vahvisti maaliskuussa 2013 maakuntavaltuuston joulukuussa 2010 hyväksymän Varsinais-Suomen maakuntakaavan Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen alueille. Vahvistamispäätöksen myötä on koko maakunnan alueella nyt voimassa oleva Varsinais-Suomen maakuntakaava, yhtäläinen juridinen maankäytönsuunnittelun ohjaustyökalu. Tätä ennen ympäristöministeriö vahvisti joulukuussa 2012 Salo–Lohja-ratalinjaa koskevan Varsinais-Suomen vaihemaakuntakaavan. Maakuntavaltuusto hyväksyi kesäkuussa 2013 tuulivoimavaihemaakuntakaava-ehdotuksen, joka on toimitettu ympäristöministeriöön vahvistettavaksi.

Turun kaupunkiseudun kuntien ja valtion välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) -aiesopimuksen 2012-2015 keskeinen tavoite on tukea kuntien valmisteleman, vuoteen 2035 tähtäävän rakennemallin toteutumista. Aiesopimuksessa kunnat sitoutuvat muun muassa laatimaan yhteisen seudullisen asunto- ja maankäyttösuunnitelman vuosille 2014–2017 sekä kohdentamaan kaavoitusta ensisijaisesti joukkoliikenteen läheisyyteen taajama-alueille. Lisäksi kunnat laativat haja- ja lieverakentamisen ohjauksen seudulliset periaatteet.

MAL -aiesopimuksen sopijaosapuolia ovat Turun kaupunkiseudun kunnat (Turku, Aura, Kaarina, Lieto, Masku, Mynämäki, Naantali, Paimio, Parainen, Raisio, Rusko, Sauvo ja Tarvasjoki) sekä valtion osalta ympäristöministeriö (YM), asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA), liikenne- ja viestintäministeriö (LVM), Liikennevirasto ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Varsinais-Suomen ELY -keskus). Aiesopimuksen valmistelussa mukana olivat lisäksi Varsinais-Suomen liitto, valtiovarainministeriö (VM) ja työ- ja elinkeinoministeriö (TEM).

Maakunnassa on menossa Varsinais-Suomen liikennestrategian ja Turun seudun (rakennemallialue) liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinta. Suunnittelutyössä em. suunnitelmat päivitetään alueen tarpeita ja valtakunnallisia liikennepoliittisia linjauksia yhteen sovittaviksi. Suunnittelutyö valmistuu vuonna 2014.

Valtioneuvoston liikennepoliittisessa selonteossa eduskunnalle 2012 huomioitiin yhteysvälihanke VT 8 Turku–Pori hallituskaudella 2012–2015 aloitettavana liikenneverkon kehittämishankkeena. Suomen hallitus päätti kehysriihessä maaliskuussa 2013 valtiontalouden kehystistä vuosille 2013–2016. Riihessä hyväksyttiin mm. hallituskauden suuret liikennehankkeet. Päätös sisältää 100 milj. euron investointihankkeen käynnistämisen valtatielle 8 Turku-Pori yhteysväliä tällä

hallituskaudella. Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakunnilla on ollut yhteinen näkemys, että valtatie 8 parantaminen Turku-Pori yhteysväylillä vaatii alkuperäisen suunnitelman mukaisen 210 milj. euron investoinnin. Varsinais-Suomen liikenteen turvallisuutta parantaviin kehittämishankkeisiin kuuluu kasitien lisäksi mm. Turku–Tampere yhteysvälin (VT 9) ja E18 Turun kehätien parantaminen.

Tieyhteyksien liikennöitävyyden sekä liikenneolosuhteiden palvelutason turvaamiseksi tulee perusväylänpidon määrärahaa nostaa – rahoitus on saatava riittämään päivittäisen liikennöitävyyden turvaamisen lisäksi myös teiden ja siltojen korjauksiin tieverkon kunnon heikentymisen pysäyttämiseksi sekä pieniin alueellisiin lähinnä liikenneturvallisuutta parantaviin investointeihin. Tällä hetkellä Varsinais-Suomen seututieverkostakin välitöntä korjausta vaatisi jo noin viidennes, liikenneturvallisuutta parantavia pieniä investointejakaan ei Turun seudun MAL-hankkeita lukuun ottamatta saada toteutettua juuri ollenkaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö on suunnitellut saaristoliikenteen palvelutason määrittämisen käynnistämistä vuoden 2014 aikana. Saaristoliikenteeseen on osoitettava määrärahat, joilla voidaan turvata riittävä palvelutaso.

Pohjoisen kasvukäytävän (Oslo–Tukholma–Helsinki–Pietari) tavoitteena on kansallisen kilpailukyyn vahvistaminen ja talouskasvun edellytysten luominen. Perinteisen väylänäkökulman lisäksi kasvukäytävässä on syytä painottaa erityisesti elinkeinonäkökulmaa ja kansainvälistä ulottuvuutta. Kasvukäytävän kannalta merkittävän liikennekäytävän eli Salo–Lohja–Espoo-ratalinjan yleissuunnitelman laadintaan tulee varata määräraha.

Satamayhteistyötä on tiivistetty Varsinais-Suomen ja Satakunnan satamien sekä kaupunkien toimin lounaisrannikkoyhteistyön (LOURA) puitteissa. Turun lentoaseman kautta kulkeva henkilöliikenne on kehittynyt myönteisesti, mutta vuoden 2013 alkupuolella matkustajamäärät ovat olleet laskussa. Pikalentorahdissa Turun lentoasemasta on kehittynyt merkittävä keskus, mikä luo hyvät edellytykset pikalentorahdin jatkokehittämiseksi. Lentoliikenneyhteyksien pitkäjänteisen markkinoinnin ja kehittämisen haasteena on lentoyhtiöiden nopeampainen päätöksenteko reittien operoinnin suhteen.

Työ maakunnan aseman vahvistamiseksi Itämeren keskuksena jatkuu. Turun kaupungin ja Varsinais-Suomen liiton aloitteesta syntynyt Turku-prosessi on hyväksytty virallisesti osaksi EU:n Itämeristrategiaa. Turku-prosessin tehtävänä on vastata yhdessä Itämeren valtioiden neuvoston CBSS:n kanssa strategian ulkoisesta ulottuvuudesta, erityisesti suhteista Venäjään. Itämeristrategian ulkoista ulottuvuutta vahvistetaan Venäjän mukana ololla käytännön tason projekteissa. Vuonna 2014 järjestetään lähes kaikki keskeisimmät Itämeren yhteistyökokoukset Turussa.

Saaristomeren tilan parantaminen on pitkäjänteistä työtä, jossa tulokset näkyvät hitaasti. Siirtoviemärit ovat erittäin oleellinen tekijä vähennettäessä Saaristomereen päätyvää ravinnekuormaa. Valtionvarainministeriön esityksessä valtion vuoden 2014 talousarvioksi esitetään valtion luopuvan rahoittamasta muita kuin omia vesihuoltotoimenpiteitään. Linjauksen tekee oudoksi se, että tosiasiaassa valtio on siirtänyt kaikki vesihuoltotoimenpiteet kuntien hoidettavaksi. Aiempina vuosina valtio on osallistunut kuntien siirtoviemärihankkeisiin. Varsinais-Suomessa rahoitusta odottaa seitsemän uutta hanketta vuosille 2014–2017. Valtion talousarvioesityksessä on myös erillinen Itämeren suojelu –momentti. Sen määräraha tulee kohdentaa erityisesti Saaristomeren ja Selkämeren alueille.

Kohti hiilineutraalia kuntaa -hankkeen (HINKU) varsinaissuomalaisia kuntia ovat Laitila, Masku, Mynämäki ja Uusikaupunki. Kumppanuuskuntana toimii Nousiainen. HINKU-toiminta jatkuu aktiivisesti, laajenee edelleen ja luo käytännönläheistä toimintamallia uusiutuvan energian edistämiseksi ja kilpailukyyn nostamiseksi. Maakunnassa toimii useita uusiutuvaan energiaan liittyviä hankkeita ja toimenpiteitä sekä yhteistyöverkostoja, esim. Turun kaupungin biokaasun käytön edistäminen liikennepolttoaineena, Energiasta maakunnan etu (EETU) –hanke, eGreenNet ja lounaisrannikkoyhteistyö LOURA. LOURA –yhteistyössä haetaan uusia Varsinais-Suomen ja Satakunnan yhteisiä avauksia.

Turun seudun jätevoimalaa koskeva YVA-selvitys on valmistunut. Tarkastelussa mukana olevien uusien vaihtoehtojen (Turun Topinojan jätekeskus ja Raision Palovuori) osalta selvitys osoittaa, että hankkeet ovat ympäristöllisesti toteuttamiskelpoisia sillä huomautuksella, että Palovuoressa kaavoitukseen joudutaan tekemään muutoksia. Selvityksessä tarkasteltiin myös nykyistä Orikedon jätevoimalaa ns. 0-vaihtoehtona. Kevään 2013 aikana YVA-selvityksiä on esitelty yleisölle ja tämän jälkeen on tarkoitus tehdä päätöksiä jätevoimalan sijoittamisesta. Päätöksellä tähdätään edelleen siihen, että uusi jätevoimala aloittaisi toimintansa vuonna 2017 tai 2018.

3.1.3 Kattavat hyvinvointipalvelut ja turvallinen elämä

Viime aikoina kuntien toimintaympäristön kehittämistä ovat leimanneet kuntarakennelain ja valtionosuusjärjestelmäuudistuksen valmistelu sekä tarkoituksenmukaisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen selvittäminen. Uudistustyön keskeneräisyys ja epätietoisuus tulevasta kuntarakenteesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteesta on vaikeuttanut kuntayhteistyön täysimääräistä kehittämistä koko kuntakentällä. Lisäksi vapaaehtoiset kuntien yhdistymisestä käytävät tunnustelut on koettu epätarkoituksenmukaisiksi kunnes kuntauudistuksen kokonaisuus on selvä. Turun seudulla on tarkoitus tehdä kahdentoista kunnan yhteinen kuntajakoselvitys.

Turun seudun kehyskunnille on laadittu yhteinen kotouttamisohjelma. Ohjelmalla on tarkoitus tukea pienempien kuntien kykyä suoriutua uudistuvan lain tuomista velvoitteista. Kunnat, jotka ovat sitoutuneet ottamaan pakolaisia, ovat Naantali, Raisio, Lieto, Turku, Kaarina ja Salo. Näistä Naantali on ilmoittanut ottavansa jatkossa vähemmän pakolaisia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisessa kehittämissuunnitelmassa (KASTE) kokoa erilaisia strategisia ohjelmia yhteen. KASTEEn tavoitteena on hyvinvointi- ja terveystietoisuuden kasvattaminen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden ja palveluiden järjestäminen asiakaslähtöisesti. Ohjelman alueellisessa toimeenpanossa tulee varmistaa yhteensovitus alueelliseen kehittämiseen.

Kuntiin on perustettu monialaisia lapsi- ja nuorisopolitiikan koordinaatioryhmiä, joiden tehtävänä on mm. seurata valmistuneiden nuorten sijoittumista, puuttua koulunkäynnin keskeyttämisiin, järjestää etsivän nuorisotyön toiminta sekä huolehtia viranomaisten välisestä tiedon kulusta ja tietojen luovutuksesta. Varsinais-Suomen kunnissa koordinaatioryhmiä on muodostettu kattavasti ja suurimmassa osassa kuntia tehdään etsivää nuorisotyötä sekä työpajatoimintaa.

Nuorten yhteiskuntatakuun toteuttamisen suunnittelu on Varsinais-Suomessa jo aloitettu yhteistyössä eri toimijoiden kesken, ja määrärahan riittävä kohdentuminen maakuntaan on turvattava toimien vaikuttavuuden tukemiseksi. Lisäksi on tarkasteltava kaikkien yhteiskuntatakuun kohderyhmälle suunnattujen toimien kokonaisuutta ja varmistettava, etteivät esimerkiksi oppisopimuskoulutuksen lisäkoulutuspaikkojen tai ammattikoulutuspaikkojen määrän leikkaukset vesitä nuorten yhteiskuntatakuun tavoitteiden toteuttamista.

Kehitysvammaisten valtakunnallisia tuki- ja resurssikeskuksia ollaan perustamassa Suomeen neljästä viiteen kappaletta. Varsinais-Suomen erityishuoltopiirillä on valmius ja halu toimia yhtenä valtakunnallisena kehitysvammaisten tuki- ja resurssikeskuksena.

3.2 Toteuttamissuunnitelman vaikutusten arviointi

Maakuntaohjelman perustavoite on mahdollisimman myönteisten vaikutusten saavuttaminen sekä toisaalta kielteisten vaikutusten minimointi kaikilla ohjelman vaikutusalueilla. Maakuntaohjelman toteuttamisella pyritään selkeästi parantamaan Varsinais-Suomen ympäristön tilaa ja ihmisten elinoloja. Siten toimenpiteiden ympäristövaikutukset ovat jo lähtökohtaisesti myönteisiä. Yksittäisillä hankkeilla voi olla ainakin jossain määrin myös haitallisia ympäristövaikutuksia. Myönteisten ympäristövaikutusten syntyminen edellyttää, että hankkeiden toteuttaminen on suunnitelmallista ja hallittua. Ympäristön tilaan merkittävästi vaikuttavat hankkeet tulisikin toteuttaa ja suunnitella siten, että haitalliset vaikutukset ympäristöön jäisivät mahdollisimman vähäisiksi.

Varsinais-Suomen maakuntaohjelmassa on tarkasteltu ohjelman toteuttamisen ympäristövaikutuksia toimintalinjoittain seuraavien tekijöiden suhteen:

- sosiaaliset
- ekologiset
- yhdyskuntarakenteelliset ja kulttuuriset
- taloudelliset (aluetaloudelliset)

Maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman puitteissa toteutettavien hankkeiden ympäristövaikutukset tulee arvioida ja arviointien riittävyys huomioida hyvissä ajoin ennen hanketta koskevan rahoituspäätöksen tekoa. Vastuu kunkin hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista kuuluu hankkeen toteuttajalle. Hanketta rahoittavan tahon vastuulla on huolehtia siitä, että em. arviointi on riittävää.

4. LAAJA-ALAISESTI TOTEUTETTAVAT YHTEISHANKKEET

Alueiden kehittämislain (1651/2009) mukaan maakunnan liittojen yhteistoiminnan järjestämiseksi maa on jaettu maakuntien yhteistoiminta-alueisiin. Satakunta muodostaa yhdessä Varsinais-Suomen maakunnan kanssa yhteistoiminta-alueen. Liittojen johtoryhmät ovat neuvotelleet yhteisistä hankkeista 22.8.2013. Maakunnat päättävät yhteisten hankkeiden esittämisestä liittojen yhteiskokouksessa 4.10.2013. Yhteishankkeet ovat Valtatie 8 Turku-Pori –yhteysvälihanke, perusväylänpidon määrärahat sekä Lounais-Suomen rannikkoalueen kansallispuistojen kehittäminen ja resursointi sekä vesien- ja merensuojelun edistäminen.

4.1 Valtatie 8 Turku-Pori yhteysvälihanke

<i>Yhteishankkeen nimi, kuvaus ja tavoitteet</i>
VALTATIE 8 TURKU–PORI-YHTEYSVÄLIHANKE <p>Valtatie 8 Turku–Pori-yhteysvälihanke on Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntien tärkein hanke liikennejärjestelmän kehittämisessä. Yhteysvälihanke on kirjattu Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntaohjelmien yhteisiin hankkeisiin, ja lisäksi se on kirjattu Lounais-Suomen liikennestrategian kärkihankkeeksi.</p> <p>Yhteysväli on osa Turun ja Oulun välistä, länsirannikon satamakaupunkeja yhdistävää valtatieta 8 (E8). Yhteysväli on tärkeä tavaraliikenteen väylä. Turun ja Porin välillä ei ole suoraa rautatieyhteyttä. Tieosuuden turvallisuus on tällä hetkellä pääteiden huonoimpia. Lisäksi kapasiteettipuutteita on Turun ja Porin kaupunkiseuduilla sekä melu- ja pohjavesiuo- jauksissa on puutteita. VT 8 välillä Turku -Vaasa on Liikenneviraston Elinkeinoelämän asiakastutkimuksessa 2013 osoit- tautunut heikoimmin toimivaksi yhteysväliksi kaikista Suomen pääyhteysväleistä. Peräti 23 % vastanneista oli erittäin tyytymätön ja yli 50 % erittäin tyytymätön tai tyytymätön yhteysvälin toimivuuteen.</p> <p>Liikenne- ja viestintäpoliittinen ministerityöryhmä päätti 7.5.2013 liikennepoliittisen selonteon mukaisten liikennein- vestointihankkeiden aloitusajankohdista. Hankkeiden aikataulutus perustuu valtioneuvoston 20. maaliskuuta 2013 te- kemään kehyspäätökseen. Suurin osa hankkeista käynnistetään vuosina 2014 ja 2015. Vuonna 2013 aloitetaan valtatie 8 Turku–Porin rakennussuunnitelmien laatiminen ja rakentaminen välittömästi vuoden 2014 alussa ennen kuin Maskun pohjavedenottamoiden vesilupa vanhenee helmikuussa. Hanke kuuluu valtion vuoden 2013 ensimmäi- seen lisäbudjettiin ja sen on tarkoitus valmistua vuonna 2018. Vuodelle 2014 esitetty määräraha on 20 miljoonaa euroa. Ensi vaiheen määrärahoja myönnetään liian pienissä erissä, jotta hanke voitaisiin toteuttaa kustannustehokkaasti. Nyt myönnetty 100 miljoonaa euroa on oltava käytetty viimeistään vuoteen 2016 mennessä.</p> <p>Yhteysvälihanke esitetään toteutettavaksi Raisio–Nousiainen-välillä siten, että Raisio–Masku-väli tehdään nelikaistaisek- si ja Nousiainen valo-ohjaus uusitaan. Lisäksi hankkeeseen sisällytetään liikenneturvallisuustoimenpiteitä, esim. tieva- laistuksen ja liittymien parantamista Nousiainen ja Rauman välillä. Myös Rauma–Pori-väliä parannetaan Porin päässä tiejärjestelyin noin 15 kilometrin matkalla rakentamalla kevyen liikenteen väylää, ohituskaistat, Niittumaan liittymäjär- jestelyt ja Isomäen risteysilta. Valtion kustannukset ovat 100 miljoonaa euroa.</p> <p>Koko yhteysvälin parantamisen kustannukset ovat 210 M€. Loppuosa hankekokonaisuudesta (n. 110 M€), eli yhteysvä- lihankkeen 2. vaihe on oltava mukana, kun arvioidaan seuraavaan liikennepoliittiseen selontekoon tulevia hankkeita.</p>
<i>Hankkeen organisointi</i>
<p>Yhteysvälihankeessa parannetaan valtatieverkkoa. Valtateiden kehittäminen on lähtökohtaisesti valtion vastuulla.</p> <p>Hankkeen suunnitteluun ovat osallistuneet Varsinais-Suomen ELY-keskus, maakunnan liitot (Satakunta ja Varsinais-Suo- mi) sekä alueen kunnat yhteistyössä Liikenneviraston kanssa.</p>

Toteuttamisvalmius ja -suunnitelma

Suunnitellun hankekokonaisuuden kustannusarvio oli alun perin 210 M€. Yhteysvälin uudelleenarvioinnin tuloksena esitettiin kuitenkin 102,5 miljoonan euron hanketta, josta valtion osuus on 100 miljoonaa. Hanke aloitetaan ennen Maskun vesiluvan raukeamista vuoden 2014 helmikuussa.

Yhteysvälihanke on kuitenkin viipymättä jatkettava 2. vaiheella, joka sisältää toteuttamatta jääneet, alkuperäiseen 210 miljoonan euron hankkeeseen sisältyneet toimet. Näihin kuuluvat mm. tien nelikaistaistus välillä Masku–Nousiainen sekä Laitilan eritasoliittymä, Mynämäen ohituskaistat ja liittymäjärjestelyt. Satakunnan puolella jää myös huomattavia parannuskohteita, mm. ohikulkutien ja ohituskaistojen rakentaminen. Hankkeen kustannustehokkaan toteuttamisen varmistamiseksi ensimmäisen vaiheen toteutuksen loppuunsaattamista aikaistettava nyt suunnitellusta vuodesta 2018. Yhteysvälihanke 2. vaihe on oltava mukana, kun arvioidaan seuraavaan liikennepoliittiseen selontekoon tulevia hankkeita.

Kustannusarvio

Turku–Pori-yhteysvälin parantamisen kustannukset ovat 210 miljoonaa euroa. Yhteysvälihanke ensimmäisen vaiheen kustannusarvio on 102,5 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on 100 miljoonaa euroa.

Yhteysvälihanke liittyy merkittävää maankäytön kehittämistä valtatie 8 vaikutusalueella. Tämän kehittämisen kustannukset kohdentuvat pääasiassa alueen kunnille.

4.2. Perusväylänpidon määrärahat

<i>Yhteishankkeen nimi, kuvaus ja tavoitteet</i>
PERUSVÄYLÄNPIDON MÄÄRÄRAHAT Varsinais-Suomen ja Satakunnan vientialojen kilpailukyky ja kuljetusyhteydet ovat tärkeitä koko Suomelle. Perusväylänpidon rahoituksella varmistetaan liikenteen päivittäinen toimivuus, väylien rakenteiden kestävyys, käyttökelpoisuus sekä turvallisuus. Näillä tekijöillä on huomattava merkitys alueen saavutettavuuteen, elinkeinoelämän kilpailukyvyn ja liikenneturvallisuuteen. Perusväylänpidon tasoa tulee korottaa tie- ja rataverkon päivittäisen liikennöitävyyden turvaamiseksi ja liikenneverkon korjausvelan kasvun pysäyttämiseksi. Raskaan liikenteen ajoneuvokaluston mittojen ja massojen korotukset aiheuttavat lisäpaineita perusväylänpidon rahoitustason nostamiselle. Perusväylänpidon määrärahan nykyinen taso ei riitä tieverkon liikennöitävyyden ylläpitoon jatkossa.
<i>Hankkeen organisointi</i>
Perusväylänpito on lähtökohtaisesti valtion vastuulla, ja valtion rahoitusta perusväylänpitoon on lisättävä. Rahoituksesta keskimäärin 90 % kuluu päivittäiseen teiden hoitoon ja teiden kuntoa ylläpitäviin peruskorjauksiin. Nykyisellä rahoituksella tieverkon kuntoa ei pystytä riittävässä määrin ylläpitämään, josta esimerkkinä alueen elinkeinoelämän kuljetuksille tärkeän seututieverkoston huono kunto. Seututieverkosta välitöntä korjausta vaatisi jo lähes neljännes. Alueellisia maankäytön kasvua ja liikenneturvallisuutta tukevia parantamisinvestointeja pystytään perusväylänpidon rahoituksella toteuttamaan nykyisin vain 1-2 vuodessa (2-3 % käytettävissä olevasta rahoituksesta). Kunnat ovat osallistuneet kiireellisinä pitämiensä kevyen liikenteen väylien ja liittymien parantamishankkeiden rahoitukseen, jotta edes ne saataisiin toteutettua. Rahoitusta perusväylänpidon momentilta tulee kasvattaa tarpeellisten toimenpiteiden toteuttamiseksi.
<i>Toteuttamisvalmius ja -suunnitelma</i>
Tieyhteyksien liikennöitävyyden sekä liikenneolosuhteiden palvelutason turvaamiseksi tulee perusväylänpidon määrärahaa nostaa – rahoitus on saatava riittämään päivittäisen liikennöitävyyden turvaamisen lisäksi myös teiden ja siltojen korjauksiin tieverkon kunnan heikentymisen pysäyttämiseksi sekä pieniin alueellisiin lähinnä liikenneturvallisuutta parantaviin investointeihin. Perusväylänpidon määrärahasta rahoitettavien väylien hoidon ja ylläpidon pääpaino tulee olla pääväylillä.
<i>Kustannusarvio</i>
Varsinais-Suomen ELY-keskuksella on vuonna 2013 käytettävissä Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueella peruskunnossapitoon, ylläpitoon ja pieniin parannushankkeisiin yhteensä 52 miljoonaa euroa.

4.3 Lounais-Suomen rannikkoalueen kansallispuistojen kehittäminen ja resursointi sekä vesien- ja merensuojelun edistäminen

Yhteishankkeen nimi, kuvaus ja tavoitteet

LOUNAIS-SUOMEN RANNIKKOALUEEN KANSALLISPUISTOJEN KEHITTÄMINEN JA RESURSOINTI SEKÄ VESIEN- JA MERENSUOJELUN EDISTÄMINEN

Lounais-Suomen rannikkoalueen kansallispuistot Saaristomerellä ja Selkämerellä edustavat alueen luonnon monimuotoisuutta ja virkistysarvoja parhaimmillaan. Salon Teijon uusi kansallispuisto olisi toteutuessaan lounaisen rannikon ainoa mannerpuisto, ja se muodostaisi geologisen puistoparin Saaristomeren kansallispuistolle. Kansallispuistot ja niiden toiminta kiinnostavat alueen sidosryhmiä ja toimijoita. Puistot tarjoavat myös matkailijoille ja virkistyskäyttäjille erinomaisen mahdollisuuden meren tilan ja ilmastonmuutokseen liittyvien ilmiöiden seuraamiseen sekä virkistys- ja matkailukäyttöön. Tärkeimmät tavoitteet ovat kansallispuistojen retkeilyä ja matkailua koskevien palvelurakenteiden rakentaminen ja ylläpito, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten hoito- ja säilyttäminen, luonnonhoito sekä ammattikalastuksen säilymisen edistäminen. Selkämeren kansallispuiston osalta työ on vasta alussa. Valtion budjetissa tuleekin osoittaa Metsähallitukselle riittävä rahoitus ja henkilöresurssit näihin tarkoituksiin.

Kansallispuiston tavoitteet ja kasvavat vierailijamäärät haastavat merensuojelun tehostamiseen. Satakunnan ja Varsinais-Suomen alueella vedenalaisen luonnon monimuotoisuuteen liittyvää VELMU-toimintaa koordinoivat Saaristomeren ja Selkämeren alueelliset yhteistyöryhmät, ja alueellisia inventointeja toteutetaan yhteistyössä Metsähallituksen kanssa valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti. Valtion odotetaan panostavan aiempaa voimallisemmin merien ekologian tutkimukseen, merenkulun riskien vähentämiseen, öljy- ja kemikaalionnettomuuksien hallintaan sekä erityisesti maatalouden ravinnekuormituksen vähentämiseen.

Lounais-Suomen matkailukohteiden ja –palveluiden tarjontaan uusia mahdollisuuksia tuovat puolustusvoimilta Metsähallitukselle tai muille julkisille tahoille vapautuvat alueet. Valtion tulee osallistua alueiden mahdollisiin kunnostustöihin sekä mahdollistaa Metsähallitukselle riittävät resurssit alueiden kehittämiseen ja ylläpitoon.

Hankkeen organisointi ja osallistuvat tahot alueilla

Alueellisella vesienhoidon yhteistyöllä on Lounais-Suomessa pitkät perinteet, ja vesien- ja merenhoidon saralla sen keskeisiä kanavia ovat Satavesi- ja Pro Saaristomeri-yhteistyöohjelmat. Itämeren suojelu on kirjattu Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntaohjelmien yhteisiin hankkeisiin sekä Varsinais-Suomen ELY:n strategiseen tulossopimukseen. Tahtotila tavoitteiden saavuttamiseen on alueella hyvä. Kansallispuistojen tavoitteet ja kasvavat vierailijamäärät haastavat myös osaltaan merensuojelun tehostamiseen.

Ympäristöministeriö on käynnistänyt ravinteiden kierrätyksen edistämistä ja Saaristomeren tilan parantamista koskevan ohjelman. Ohjelmasta rahoitetaan hankkeita, jotka edistävät ravinteiden kierrätystä, vähentävät Itämeren ravinnekuormitusta sekä tehostavat Saaristomeren ja Selkämeren valuma-alueiden maatalouden vesiensuojelua. Tämän RaKi-ohjelman kehittämishankkeiden tulosten käyttöön ottoon alueilla tulee suunnata resursseja ja käyttöönotossa hyödyntää Satavesi- ja Pro Saaristomeri- yhteistyöohjelmia.

Vesiensuojelun kannalta parhaat tulokset yhdyskuntien jätevedenpuhdistuksessa saadaan Lounais-Suomen alueella tehokkaalla jätevedenkäsittelyn keskittämällä. Tulevaisuudessa jätevedenpuhdistus tulee tapahtumaan pääosin muuttamalla suurella puhdistamolla. Jätevedenkäsittelyn keskittämiseksi on rakennettava useita siirtoviemäreitä. Ilman valtion tukea hankkeet jäävät suurelta osalta toteutumatta, vaikka kokonaistaloudellisesti ne ovat kaikki kannattavia. Satakunnassa tällaisia hankkeita on vireillä tällä hetkellä yksi ja valmisteilla kolme kappaletta. Varsinais-Suomessa hankkeita on vireillä seitsemän kappaletta. Vedenjakelua varmistavat yhdys- ja syöttövesijohdot, joilla on yhdyskuntien vedenjakelun lisäksi elintarviketeollisuuden tarpeiden kannalta huomattava merkitys, tarvitsevat myös valtion tukea.

